RÉSIDENT[illegible] DE AU TOI...
DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N°1783

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 2021 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ NĂM 18 DÉCEMBRE 1930

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Hanoi	Hanoi et ban-lieue	Hanoi et ban-lieue et Haiphong	Hanoi et ban-lieue et Haiphong et Tourane	Hanoi et ban-lieue et Haiphong et Tourane et Saigon	Hanoi et ban-lieue et Haiphong et Tourane et Saigon et Phnom-Penh	Hanoi et ban-lieue et Haiphong et Tourane et Saigon et Phnom-Penh et Vientiane	Hanoi et ban-lieue et Haiphong et Tourane et Saigon et Phnom-Penh et Vientiane et Pakoi	Hanoi et ban-lieue et Haiphong et Tourane et Saigon et Phnom-Penh et Vientiane et Pakoi et Tourane
Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00			
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»			
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00			
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00			
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00			

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LUC
Administrateur-gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique:
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0=065 de large.
4e page
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Câu-chấp những điều quá cũ không được mà đua theo những điều quá mới cũng không nên

Cái câu mà ký-giả lấy làm một cái đầu bài đây là một câu cảnh-ngữ ở trong bài diễn-thuyết của quan Toàn-quyền Merlin vừa đọc ở Hội-đồng chính-phủ mới rồi, chủ ý ngài nói câu này là nói về cái phương-châm chính-trị ở xứ ta, nhưng thử xét kỹ cái thời-thế hiện giờ mà nói hiện tình xứ ta thì chẳng những về đường chính-trị phải lấy câu ấy làm cái phương-châm nhất định mà thôi, mà suy đến học-thuật tư-tưởng đạo-đức phong-tục, không một cái gì là không nên lấy câu ấy làm khuôn vàng thước ngọc cho dân-tộc ta đương cái thời-đại này.

Thời-đại này là thời-đại gì? chẳng phải là cái thời-đại năm châu liền đất, sáu giống kề vai đấy ư? giao-thông đã tân-sác mà tranh-cạnh càng thấy gớm ghê, bao nhiêu hiện-tượng trong xã-hội loài người cái gì cũng mỗi ngày mỗi mới, mỗi tháng mỗi lạ, nay người này xướng ra một cái chủ-nghĩa khác, nay nước này phát-khởi ra một cái chính-sách này, mai nước kia lại phát-khởi một cái chính-sách kia, nhà khoa-học mỗi ngày mỗi thêm phát-minh mới, nhà chế-tạo mỗi ngày mỗi thêm kỹ-xảo mới, cho đến đồ dùng cũng mỗi ngày mỗi bày ra kiểu mới, quần áo cũng mỗi ngày mỗi đổi ra mốt mới, nói tóm lại cái thời-đại này là một cái thời-đại ưa lạ chuộng mới, mà vì sự giao-thông rộng rãi, cuộc cạnh-tranh kịch liệt, cái mới cái-lạ cũng không biết thế nào là cùng, ở một cái thời-đại như thế mà dân nào nước nào lại không biết thuận theo cái phong-trào thời thế, theo mới đổi cũ để ganh khôn thi giời cùng người, thì tiến hóa tất chậm-chạp không bằng ai mà tự xử vào trong vòng liệt-bại; ta thử coi những nước lân bang với ta, cũng cùng với ta cũng chịu một cái văn-hóa tối cổ ở phương đông này như nước Tàu, nước Nhật-bản, nước Cao-ly, vì biết duy-tân sớm mà nước Nhật-bản nay đã được phú cường, vì thù cựu bo-bo mà nước Cao-ly nay đến phải duyệt vong, nước Tàu cũng còn đương khốn ách; ta lại ngắm tới việc nước ta, giá tự bốn năm mươi năm trước mà đã biết có cái mới là hay, đã biết thay chước cái chế-độ, thâu-thái cái học-thuật, phỏng-hiệu cái cơ-khí của người Tây thì may ra nước cũng đã mạnh, dân cũng đã giàu, cũng đã hùng-phi ở một cõi A-đông có dễ không thua gì người Nhật-bản, có đâu thực-nghiệp còn thua kém, học-thuật chưa mở mang nghèo hèn vụng dại cho đến ngày nay; ở cái thời-đại bây giờ mà nói câu-chấp những điều quá cũ thì ai cũng biết là không được rồi vậy.

Nệ cổ không được mà theo mới cả cũng có nên không? đành rằng cái chế-độ mới của người Tây, thế nào ta cũng phải tham chước, cái học-thuật mới của người Tây, thế nào ta cũng phải thâu-thái, cái cơ-khí mới của người Tây, thế nào ta cũng phải phỏng-hiệu; nhưng ta lại phải biết rằng một cái nước có mấy ngàn năm như nước ta, cũng đã có quốc-gia, có lịch-sử, có học-thuật, có văn-hóa, có đạo-đức, có phong-tục riêng của mình; những cái ấy nó thành-lập ở trong xã-hội mình, không phải một ngày một buổi mà gây nên thì quyết cũng không phải một ngày một buổi mà phá đổ đi được, mà nó đã thành lập ở trong xã-hội mình, tất nó cũng có phần thích-hợp với cái tình chất dân-tộc của mình, nhật dạn phá đổ đi thì cái nền nếp xã-hội tất đến động-rao, cái trật tự xã hội tất đến điên-đảo cả. Người mình trong khoảng vài chục năm nay đã có một cái khuynh-hướng về những điều mới rất mạnh, trong cái khuynh hướng mạnh quá đã không khỏi sinh ra cái tật nhầm mắt theo liều; ta lại chẳng thấy đua theo về cái thuyết mới tự do quá mà trai tha hồ phóng đãng, gái tha-hồ chơi lơ, đến nỗi phát ra kẻ hàng bao nhiêu cái tội-ác trong danh giáo dấy ư? ta lại chẳng thấy đua theo về cái thuyết mới bình đẳng quá mà em có kẻ không thuận với anh, con có kẻ không hiếu với bố, đến nỗi diễn ra kẻ hàng bao nhiêu cái thảm-kịch trong gia đình dấy ư! ta lại chẳng thấy đua theo về quyền lợi cạnh-tranh quá mà sinh ra ăn gian nói dối, thành một cái ác-tập tương-tàn tương-biển, pháp luật cũng không kể mà danh-dự cũng không cần đấy ư? ta lại chẳng thấy đua theo về vật chất văn-minh quá mà sinh ra cùng xa cực xỉ, thành một cái ác-tập tiêu liều tiêu lĩnh, tai-tiếng cũng không quản mà tội lỗi cũng không kiêng dấy ư? ấy là đại cử mấy cái tệ to, còn biết bao nhiêu những chuyện chướng mắt ngược tai, cũng vì đua theo những điều quá mới mà sinh ra cả. Cái hại câu-chấp những điều quá cũ đến nỗi bèn yếu chậm lụt với cái hại đua theo những điều quá mới đến nỗi lố-lĩnh cẩn bậy cũng chẳng kém gì nhau.

Việc chính-trị ở xứ ta mà chính-phủ Bảo-hộ cứ theo một cái phương-châm như lời quan Toàn-quyền đã nói, không giữ mãi những điều quá cũ mà cũng không đua theo những điều quá mới thì quả là một lối chính-trị rất lương-hảo mà tạo được phúc lợi cho xứ ta nhiều. Còn thử thấy các cái học-thuật tư-tưởng đạo-đức phong-tục của người mình bây giờ, thiết tưởng mình cũng nên mượn câu ấy làm một câu châm-ngôn, những điều mới có cái gì hay thì ta nên cóp nhặt thêm vào mà cái gì không thích-hợp với mình cũng chớ nên theo hoàng, những điều cũ có cái gì dở thì ta nên sửa đổi dần đi mà cái gì đã thành lập của mình chớ nên hủy-khí. Cái phương-châm của người mình bây giờ muốn tự mưu cải-lương xã-hội bất ngoại có một câu ấy mà thôi.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 12 Décembre 1923

Việc trong nạt trú-bình

Số than ở các mỏ được nhiều hơn trước. Các xưởng cũng đã làm việc gần được như thường. Ngày 15 décembre này, thì xưởng Thyssen sẽ đốt hai lò đúc sắt, xưởng Gutehoffnungshütte sẽ đốt một lò, sở Krupp ở Rheinhausen sẽ đốt hai lò. Hiệu Dortmunder-Union, và hiệu Gelsenherchener định đến hạ bán nguyệt décembre thì cũng đốt lò đúc sắt.

Tại các xưởng và các mỏ mà các quan trú-bình trực tiếp thu lợi đến ngày 4 décembre được 11.985 tấn than thường, và 5.817 tấn than cốke, 4.576 tấn than lignite, và 2.435 tấn lignite đóng bánh.

Thợ thuyền ở Dortmund, ưng thuận kể từ ngày 15 janvier trở đi, thì dưới mỏ sẽ làm việc tám giờ một ngày, mà ở trên mặt đất thì làm việc 9 giờ một ngày. Giờ làm thêm sẽ phải giả tiền ngoài.

Hội liên-hiệp thợ thuyền ở Essen không ưng việc thêm giờ làm việc, nhưng cũng khuyên thợ thuyền ưng làm thêm một giờ mà được thêm tiền ngoài.

Việc nước Đức

Tin Berlin. — Theo như bản giao ước thương-mại của nước Đức và nước Hoa-kỳ đã ký với nhau, thì các việc chế hàn trong buổi chiến-tranh đều bãi đi cả.

Việc trong hầu-quốc Bavière

Tòa nội-các sẽ giảm số các quan chức và có lẽ sẽ định số giờ làm việc mỗi tuần lễ là 54 giờ.

Viên luật-sư của ông Hittler đã công-bố những bức thư của ông Hittler trao đổi với Von Kahr và đại-tướng Lossow trước lúc khởi nghịch và trong lúc khởi nghịch để chứng rằng Von Kahr và đại-tướng Lossow có dự vào việc của ông Hitler.

Tại Nuremberg, người về đảng Quốc-dân cấp-tiến có biểu tình bênh vực ông Hittler, linh cảnh-sát bèn giải tán đi.

Tại Thứ-dân nghị-viện nước Pháp

Thứ dân nghị-viện vẫn bàn về việc hoãn cải ngạch thuế số tiền buôn bán, và việc cải-lương thể-lệ bảo-cử.

Việc trung-học ở nước Pháp

Số học-sinh ở các trường trung-học ở nước Pháp, và ở xứ Algérie về năm ngoái được 114.810 người, sang năm nay được là 117.099 người.

Tại hội Vạn-quốc

Trong kỳ hội-đồng sáng tuần ba mới rồi, tòa trị sự hội Vạn-quốc xét về việc những người Nga tị-nạn, việc bảo người làm nô lệ, và việc bảo-hộ các tiểu dân ở Lithuanie.

Theo như lời M Hanotaux bàn, tòa Trị-sự quyết nghị khuyên các nước có chân trong hội Vạn-quốc cứ tán thành việc giáo dục cho người Nga tị nạn, và về sự tìm việc cho những người ấy làm.

Theo như bản tờ trình của M. Branting, tòa Trị-sự quyết-nghị hỏi các chánh-phủ về các việc đã thi hành để bãi các cái tục bán người làm nô-lệ ở mấy thuộc-địa kia.

Sau khi tòa trị-sự nghe lời quan thủ-tướng Galvanauskes nước Lithuanie trần-thuyết mọi lẽ, thì tòa trị-sự công-nhận rằng lời viên đại-biểu nước Lithuanie tuyên-bố ngày 12 Mai 1922 về việc bảo-hộ các tiểu-dân, đã đến ngày thi-hành.

M. Benthen, thủ-tướng nước Hungaria-ly đã tới Paris.

Tòa trị-sự hội Vạn-quốc lại còn ấn định cái chương-trình công việc của hội đồng thanh giảm quân bị. Hội-đồng cũng sẽ được những cường quốc vào việc sửa soạn các giao ước mới để thay vào các giao ước cũ về việc buôn bán khí giới.

Quan Giám-quốc nước Pháp có đặt tiệc khoản đãi các hội-viên tòa trị-sự hội Vạn quốc.

Tàu đâm

Ở Corogne (Tây-ban-nha) có tin đến nói rằng một cái tàu nước Anh bị đâm. Thủy-thủ cứu được thoát cả.

Nghị-viện nước Ý

Nghị-viện đã giải tán. Đến mùa xuân này sẽ tuyển cử nghị-viện mới

CÁI CÔNG-DỤNG THẦN DIỆU CỦA CÁC MÁY ĐIỆN-KHÍ SAU NÀY

Nhà chế-tạo Edison chủ tọa lễ khai-hội cuộc đấu-xảo điện-khí lần thứ 16 ở New-York mới đây, có nói trong mười năm về sau này các khí-dụng về điện-khí còn tiến bộ hơn trong mười năm về trước. Ông có nói: « Như về các khí dụng điện-khí, sau này mỗi người ta có thể chỉ làm việc bốn giờ là đủ. »

Trong hàng nghìn cái máy điện bày ở cuộc đấu-xảo ấy, có một cái dùng để bỏ thau vào lò sưởi, và gạt tàn tro trong lò ra ngoài, người ta không phải bận vào dẫy chút nào cả. Phí tổn về máy ấy tính mất có 60 centimes một ngày.

Lại có một cái máy nữa rất lạ, là cái máy lấy sữa cho con nít ăn. Mỗi khi đứa bé khóc đòi ăn, người mẹ chỉ bấm một cái quả bấm, thì trong bốn mươi giây đồng hồ tự nhiên cái chai sữa đeo ở trông đứa bé nằm, có sữa rót vào đầy cho trẻ bú.

Lại có một cái lò điện để trên bàn ăn, nhà có khách đến chơi, chủ muốn thết cơm, chỉ phải bấm một cái quả bấm, rồi cứ ngồi yên nói chuyện với khách, chốc lát thấy vị ăn hết món nọ đến món kia dân dần mang đến trước bàn.

Các máy bày ở dẫy phần nhiều là dùng vào các việc trong nhà cả. Xem như vậy thì biết cái công dụng của điện-khí sau này không biết lớn lao đến thế nào mà kể.

VIỆC CHIẾN-TRANH Ở TỈNH TỨ-XUYÊN BÊN TÀU

Việc chiến-tranh ở tỉnh Tứ-xuyên, trong mấy tháng trời nay, hai bên hết sức tương-trì nhau ở Trùng-khánh, đều khoảng trung-tuần tháng chín, đột-nhiên có cái tin tức vận-động hòa-bình; những cánh trung-lập về địa-phương-quân ở mặt Lự châu, Lỗ-châu ra sức vận-động việc ấy điệt; bên này Dương Sâm cùng với bên kia Lưu-thành-Mậu và Lại-tâm-Huy cũng biểu-thị động ý; nhưng xét kỹ ra thì bên này Dương-Sâm vốn không thực bụng muốn hòa-bình mà bên kia có một người trọng-yếu nhất là Hùng-khắc-Vũ lại hiếm rằng những cánh để-xướng hòa-bình là cánh thân-cận với bên Dương-Sâm hơn, ra ý ngờ vực không chịu; thành ra cuộc tỉnh Tứ-xuyên từ khoảng trung-tuần tháng chín đến nay một mặt vẫn nói hòa-bình mà một mặt tranh-chiến nhau càng kịch liệt hơn trước.

Đương lúc hòa-nghị tiến-thành, quân-đội hai bên đo cánh trung-lập điều-đình, chỉ định chỗ đóng, Hùng-khắc-Vũ đột-nhiên phái lữ Lại-tâm-Huy đem quân chụp đánh Lỗ-châu, Dương-Sâm cũng phải sai quân-đội ứng chiến, cánh trung-lập phải lấy binh-lực ba lữ-đoàn do Trần-hồng-Phạm và Lưu-văn-Huy thống-lĩnh, đến Tư-lưu tỉnh đón chặn trận-tuyến hai quân, ép phải đình-chiến, tuyên-ngôn thế bên nào nổ súng trước thì cánh trung-lập xúm lại hiệp lực ứng phó ngay, quân Hùng bất-đắc-dĩ phải lui rời sang phía bắc; giữa đoạn lại ấn tập binh lực đánh Kiềm-quân là bộ thuộc của Dương ở Đại-lục huyết chiến năm đêm ngày, Kiềm-quân lui về Trùng-khánh, quân Hùng lại đuổi theo đến Trùng-khánh, cánh trung-lập có Lưu-Tương đương đi điều-tra cái tình hình đình-chiến nghị hòa của hai bên, vừa đem quân tới Trùng-khánh, biết Hùng cố ý phá hoại hòa-bình, liền giúp Kiềm-quân đánh Hùng; trong khoảng cuối tháng chín, chiến-vụ ở Trùng-khánh, tình hình rất là mãnh-liệt; Lưu-Tương, Lượng-Sâm và Viên-tổ-Minh cũng đình thân ra đốc chiến, đem cả vệ-đội, thủ-sang-đội, tạc-đạn-đội, cảm-tử-đội xông vào đánh quân Hùng, mà bên kia cũng hậu tập binh-lực, do Hùng-khắc-Vũ thân tới chỉ huy cố chết cướp cho được Trùng-khánh; ở trận địa mặt giữa là cửa Phù-đô và trận địa mặt bắc là trường Duyệt-lai hai chỗ đều trong có tám ngày trời mà xung phong tới bốn mươi bảy thứ hai bên đều tử thương rất nhiều.

Một nơi Trùng-khánh, quân Hùng có sức đánh cho kỳ lấy được, mà bên này Lưu, Dương, Viên cũng nhất định hết sức tử thủ, không quản đốc sạch toàn lực để tranh nhau, nhưng quân Hùng giữ được thế công, tấy, bắc, năm ba mặt đều có kinh-lữ đánh diết, bên này Lưu, Dương, Viên đứng vào thế thủ, chống chọi ba mặt hơi thấy kiệt-quệ; cứ cái tình hình hiện tại mà nói, giống như Hùng chiếm ưu thắng mà Lưu, Dương, Viên không khỏi có cơ thua vậy.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Thành-ngữ và ngạn-ngữ

Nói xuyên-hoa.
Nói bá-nạp.
Có tích mới đinh ra tuồng.
Xuôi vằn chảy chuyện.
Ba vuông bảy tròn.
Mũi lâm đại, lái chịu đòn.
Tiếng lành đồn xa, tiếng dữ cũng đồn ba ngày đường.
Khôn thì khôn tự thuở lên ba.
Dại thì dại ira một đời.
Coi mười người như một chục.
Lựa mặt trao lời.
Coi mặt đặt tên
Gần mực thì đen, gần đèn thì rạng.
Bắt ra mà đánh, lại khen hay chịu đòn.
Thương thì trái-lẫu (1) cũng tròn.
Không thương trái bòn-hòn (2) cũng méo.
Ăn theo thuở, ở theo thời.
Như mèo thèm thịt mỡ.
Ngoe-ngoảy như cua gẩy càng.
Việc mình thì nhác, việc làng thì siêng.
Đánh trống qua cửa sấm. Sách có câu « kích cổ quá lôi môn ».
Xách búa tới nhà Bạn. Câu chữ là « Bàn môn lộng phủ ».
Khôi lỗ vỗ về.
Ăn quen bén-mảu.
Cứt cá hơn là rau; nghĩa là nói cá ngon hơn rau.
Khó bluh-vó, hơn giàu nỗi-rang: câu nầy là ví dụ khó mà như cái bình vôi, người ta còn trượng hơn, giàu mà như cái nồi-rang thì bèn lắm.

(*Còn nữa*) Đạm-Phương biên tập

(1) Trái lẫu là tả có ba khía như vậy.
(2) Trái bòn hòn tròn-trình, người ta thường dùng để so quả thế cả phòng.

Quốc-dân thường-thức

Thuốc đánh đỡ kèn

Muốn đánh đỡ kèn cho sáng, thì nên dùng những thứ thuốc sau nầy:

Tripoli.	100 grammes
Poudre de savon. .	25 —
Alcali volatil. . .	25 —

Ba thứ đó nhào với nước lã, liệu chừng cho vừa, đừng đặc quá, đừng loãng quá.

Cách dùng:

1. Lấy mọn vải nhỏ, thấm thuốc đó mà bôi cho khắp, bôi xong để một lát cho thuốc se đi.

2. Giắc một ít bột (Blanc de Meudon) vào một miếng dạ khô, cầm miếng dạ ấy mà đánh một lúc thì tự khắc sáng loáng ngay như đồ mới vậy.

B. M.

KỶ-NIỆM NGŨ-THẬP CHU NIÊN MÁY ĐÁNH CHỮ

Nước Hoa-kỳ mới làm lễ kỷ-niệm ngũ-thập chu-niên việc phát minh ra cái máy đánh chữ.

Cái máy đánh chữ của ông Christopher Latham Sholes chế ra trong năm 1873, đến năm nay là 1923 vừa được năm mươi năm. Cứ kể ra trước khi cái kiểu may của ông Sholes đem chế tạo để bán cho thiên-hạ dùng, cũng đã có nhiều người được bằng về việc chế tạo các thứ máy đánh để chép chữ.

Nhà chế-tạo có bằng trước tiên là một người nước Anh tên là Henry Mill được bằng trong năm 1713. Nhưng cái máy của ông Mill bấy giờ chưa có thể đem dùng được. Sau đến người Hoa-kỳ tên là William Burt trong năm 1829, đến người Pháp tên là Xavier Projean, trong năm 1833; đến người Hoa-kỳ tên là Thurber trong năm 1843, đến người Pháp tên là Foucaud cũng trong năm 1843; đến hai người Hoa-kỳ tên là Eddy và Hughes, trong năm 1851; Mr. Thomas, trong năm 1854. M. Beach, trong năm 1856; và M Yohu H. Cooper cũng trong năm 1858 đã chế ra thứ máy dập chữ được, nhưng cũng chưa tiện bằng v.ết tay.

Cái máy kiểu Francis Printing Machine, là cái máy thứ nhất có chỗ đập hình như cái đàn piano, chế ra t ong năm 1857. Máy kiểu House Typewriter là cái máy thứ nhất có bàng mục chạy di chạy lại được, chế ra trong năm 1865 Lại còn máy kiểu máy nữa, như kiểu may Peeler Writing and Printing machine của người Hoa-kỳ chế ra năm 1866; kiểu Pierotype Yohn Pratt, chế ra năm 1868, kiểu Pastor Hansen Schreibkugel Sphérique chế ra trong năm 1872.

Ông Christopher Latham Sholes chẳm chước các kiểu máy ấy, mới chế ra cái kiểu của ông thực đắc dụng với đời.

Các kiểu máy chữ của ông Sholes đến năm 1873 mới đem chế tạo làm đủ án, nhưng ông được bằng phát-minh từ năm 1868.

Việc phát minh ra máy chữ rất là ích-lợi về đường xã-hội và đường kinh-tế. Số thợ dùng trong việc chế máy chữ trong thế giới ngày nay kể có hàng mấy chục vạn người. Các hiệu chế may chữ có tới 300 hiệu, mỗi hiệu đồ-đồng có lời 10 kiểu máy. Các hiệu lớn có tiếng thường nói bán đi có hàng triệu cái máy, như vậy thì số máy chữ dùng trong thế-giới tính có 100 triệu cái. Trong thế-giới có 10 triệu cái máy đánh chữ, thì cái số người làm nghề đánh máy tất cũng ngót bảy nhiêu người. Về sau người ta lại nhân cái máy chữ, mà chế được nhiều thứ máy mới nữa, như máy để tính, máy xếp chữ in v. v., làm cho hiện cái cả cuộc kinh-tế của thế-giới đi, xem như vậy thì biết cái công nhà phát-minh ra thứ máy ấy to b.ết bao.

Cuộc công-thái Đông-pháp

Cuộc mở số lần thứ bảy

Số **28 405** được hoàn lại 1 . 00 p.
Số **99.964** 1.000 p.

Mười hai số được hoàn lại 500 p. là những số này :

238	39.986	59 290	97.649
27.916	53.288	61 148	102.062
36.564	57.638	97.008	102.215

Những số sau này được hoàn lại 100 đồng:

19	21.887	37.641	54.692
56	22.019	37.877	54.865
720	22.266	37.901	54.898
1.650	22.545	37.933	54.982
1.853	22.553	38.006	55.252
2.213	22.722	38.057	55.338
2.302	22.786	38.894	55.367
2.471	22.981	38.598	55.406
2.543	23.577	38.820	55.418
2.888	23.593	38.837	55.459
2.947	24.823	39.232	55.523
3.145	25.039	39.666	55.529
3.282	25.189	39.725	55.570
3.684	25.298	39.924	55.658
3.872	25.510	40.109	55.900
3.894	25.634	40.165	55.998
3.932	25.986	40.364	56.051
3.948	26.028	40.407	56.058
3.986	26.124	40.524	56.400
4.060	26.138	40.669	56.436
4.088	26.343	41.056	56.616
4.382	26.373	41.155	56.670
4.390	26.375	41.165	56.744
4.501	26.441	41.198	56.957
4.632	26.756	41.254	57.149
4.685	26.834	41.355	57.222
4.878	26.856	41.497	57.265
5.056	26.899	41.533	57.314
5.275	26.929	41.799	57.556
5.417	27.043	41.924	57.872
5.916	27.160	41.961	58.188
6.152	27.262	42.024	58.409
6.258	27.295	42.138	58.457
6.290	27.403	42.837	58.466
6.359	27.515	42.902	58.533
6.501	27.539	43.022	58.624
6.629	27.747	43.082	58.754
6.845	27.753	43.093	58.803
7.022	27.967	43.276	58.824
7.553	28.046	43.383	58.868
7.686	28.156	43.676	59.000
7.740	28.177	43.696	59.050
7.895	28.419	43.886	59.084
8.078	28.670	43.952	59.123
8.268	28.816	44.036	59.210
8.281	28.837	44.176	59.218
8.286	29.051	44.201	59.261
8.539	29.083	44.234	59.539
8.786	29.194	44.309	59.552
8.889	29.213	44.310	59.592
9.151	29.255	44.551	59.644
9.367	29.416	44.590	59.649
9.471	29.697	44.602	59.736
9.507	29.980	44.663	59.965
9.723	30.003	44.964	60.009
9.914	30.149	44.996	60.191
9.923	30.791	45.180	60.248
10.079	30.843	45.263	60.334
10.310	30.890	45.337	60.542
10.351	30.893	45.403	60.562
10.466	30.986	45.449	60.633
10.568	31.170	45.755	60.837
10.615	31.176	46.053	60.861
10.699	31.226	46.286	61.106
10.945	31.399	47.226	61.173
10.995	31.479	47.305	61.326
11.044	31.686	47.397	61.414
11.210	31.686	47.444	61.666
11.771	31.993	47.480	61.684
11.926	32.028	47.525	62.228
12.042	32.027	47.636	62.316
12.470	32.130	47.822	62.584
12.509	32.206	47.924	62.702
12.639	32.214	48.168	62.757
12.661	32.357	48.194	62.822
12.780	32.652	48.436	62.892
12.790	32.668	48.445	62.908
12.905	32.785	48.907	62.953
13.009	32.801	49.218	63.206
13.432	33.061	49.294	63.298
13.615	33.175	49.524	63.622
13.808	33.227	49.655	64.287
13.958	33.517	49.841	64.371
14.254	33.624	49.873	64.449
14.296	33.646	49.889	64.508
14.411	33.766	50.065	64.547
14.709	33.773	50.070	64.595
15.026	33.991	50.074	64.673
15.254	34.064	50.130	64.699
15.418	34.092	50.238	64.818
15.775	34.290	50.644	64.861
15.921	34.310	80.687	65.000
16.048	34.559	50.708	65.270
16.267	34.607	50.875	65.554
16.808	34.953	51.100	65.797
16.988	34.960	51.220	65.817
17.112	35.082	51.280	65.857
17.316	35.140	51.331	65.904
17.352	35.244	51.364	65.906
17.892	35.402	51.877	66.188
18.214	35.414	52.070	66.327
18.088	35.502	52.107	66.356
18.726	35.594	52.270	66.400
18.838	35.622	52.280	66.450
19.000	35.773	52.316	66.757
19.384	35.777	52.347	66.817
19.464	35.794	52.412	66.966
19.474	35.805	52.567	67.043
19.573	35.814	52.675	67.210
19.590	35.854	52.700	67.371
19.710	36.040	52.907	67.557
19.910	36.208	52.963	67.614
19.993	36.291	53.119	67.687
20.170	36.369	53.174	67.766
20.513	36.382	53.386	67.919
20.330	36.648	53.404	67.933
20.804	36.864	53.718	67.941
21.029	36.996	53.902	67.974
21.046	37.097	53.932	68.041
21.094	37.106	54.117	68.091
21.114	37.446	54.318	68.269
21.325	37.527	54.600	69.219
21.446	37.561	54.636	69.321

(Còn nữa)

Giới thiệu sách mới

LƯỢC KHẢO VỀ BỘ LUẬT MỚI BẮC-KỲ

In tại nhà in Kim-đức-giang
Giá bán 1 $ 20

Ông Nguyễn-văn-Điền, tham-tá ở phủ Toàn-quyền mới cùng ông Nguyễn-hữu-Tiến xuất-bản một quyển « Lược khảo về bộ luật mới Bắc-kỳ ». Quyển lược khảo tân-luật này chính là một quyển luật-lý cốt giải rõ những điều luật hơi tối nghĩa cùng những danh-từ về luật-học.

Từ khi bộ tân-luật tuyên-bố đến giờ, tuy quan Tư-pháp tổng-trưởng cùng quan Thống-sứ Bắc-kỳ thường thông tư đi các tỉnh về việc thi hành cho được hợp lệ, nhưng xem ra nhiều nhà đúng luật hẳy còn thấy lắm điều ngờ ngàng. Vậy quyển Lược-khảo tân luật này tưởng có phần ích lợi cho nhiều người : nhất là cho các quan thẩm-phán sơ-cấp muốn kê cứu về bộ luật mới cho tinh tường, sau là giúp cho các nhà-lại lông-lý được hiểu rõ ý luật, vì có hiểu được luật thì làm việc quan mới sánh và tròn được chức-trách ; sau nữa là cho dân sự, hễ khi có tố-tụng về việc kiện hay việc hộ,cứ xem quyển Lược khảo tân-luật này cũng có thể tự biết khúc-trực về phần mình, về lại bày giờ ở các tòa án sơ-cấp và đệ nhị cấp chửa đặt ngạch luật-sư để bênh-vực lợi-quyền cho bên nguyên hay bên bị, thì quyển Lược-khảo tân-luật này cũng có thể giúp được nhiều việc cho người đương sự.

Quyển này lại có cái đặc sắc là một phần « tổng-ý » bằng chữ nôm, cốt cho những người chưa đọc được quốc-văn xem cũng tiện,và lại có hai mục tự-vựng, giải nghĩa rất kỹ,càng những danh-từ chữ Pháp đối với danh-từ chữ nho, quốc-ngữ dùng trong bộ luật mới.

Người mình những người không hiểu chữ Pháp thường phàn nàn về một cái tật chung của các sách về luật học bằng quốc-văn xuất hiện lâu nay, là có lắm chữ làm cho chương tai khó hiểu, soạn-giả cũng đã chú ý đến điều ấy, và đã có phụ thêm hai mục tự-vựng đã nói ở trên ; như thế thì trường người đọc luật cũng không còn mấy điều là khó hiểu nữa.

Vậy xin vui lòng giới thiệu cùng quốc dân quyển Lược-khảo tân-luật này và có mấy lời khen soạn-giả đã hết sức kê-cứu, tưởng không phải là một thứ biên tập vô ích vậy.

Hữu-Hiền

Tin sau cùng

Hoa-kỳ với Âu-châu

Viên đại-biểu bàng thính của nước Hoa-kỳ tại hội-đồng Bồi-thường sẽ đại-biểu nước Hoa-kỳ để dự hội-đồng Giám-định, do hội-đồng Bồi-thường cử ra để xét cái năng-lực của nước Đức về đường tài-chính.

Tòa nội-các nước Anh

Tòa nội-các lưu-lại cầm quyền-chính, chứ không từ chức.

Sổ ký bổ trong ngạch quan-lại An-nam

(Tiếp theo)

19· Kỳ bổ thừa phái hạng nhất :

MM. Đỗ-Lang, thừa-phái hạng nhì tại Tuyên-quang ;
Mai-v-Chất, thừa-phái hạng nhì tại Hà-đông ;
Vũ-danh-Vi, thừa-phái hạng nhì tại Phú-thọ ;
Đặng-đình-Hanh,thừa-phái hạng nhì tại Hà-đông ;
Hoàng - quang - Cát, thừa-phái hạng nhì tại Cao-bằng ;
Nguyễn-v-Thu, thừa-phái hạng nhì tại Phú-thọ.

20· Kỳ bổ thừa-phái hạng nhì :

MM. Nguyễn-bá-Khai, thừa-phái hạng bá tại Bắc-ninh ;
Hoàng-đức-Phượng, thừa - phái hạng ba tại Bắc-kạn ;
Đoàn-như-Chương, thừa phái hạng ba tại Bắc-giang ;
Triện - phong - Thu, thừa - phái hạng ba tại Cao-bằng ;
Vũ đình-Liên, thừa - phái hạng ba tại Quảng-yên ;
Nguyễn-như-Tân,thừa-phái hạng ba tại Hà-giang ;
Nguyễn-v-Hayên,thừa-phái hạng ba tại Kiến-an ;
Đinh-đức-Phong, thừa-phái hạng ba tại Lạng-sơn ;
Trịnh-công-Thanh, thừa - phái hạng ba tại Bắc-ninh.

21· Kỳ bổ thừa-phái hạng ba :

MM. Nguyễn - Trạc, thừa - phái hạng tư tại Bắc-ninh ;
Trần-văn-Lâm, thừa-phái hạng tư tại Bắc-giang ;
Ngô - Trạch, thừa - phái hạng tư tại Hà-đông ;
Dương-bá-Hợi, thừa-phái hạng tư tại Hưng-yên ;
Phan-quang-Giu, thừa-phái hạng tư tại Bắc-ninh ;
Ninh - Lang thừa - phái hạng tư tại Hà-đông ;
Võ-khắc-Quang,thừa-phái hạng tư tại Bắc-ninh ;
Bùi-đức-Long, thừa-phái hạng tư tại Hà-đông ;
MM Trần-văn-Du, thừa-phái hạng tư tại Haiphong ;
Đặng-hữu-Dai, thừa-phái hạng tư tại Vĩnh-yên ;
Đỗ-thọ Đích, thừa - phái hạng tư tại Phú-thọ ;
Hoàng-văn-Sĩ, thừa - phái hạng tư tại Bắc-giang ;
Nguyễn - Ngọ, thừa - phái hạng tư tại Kiến-an ;
Ng -tấn- Minh, thừa-phái hạng tư tại Sơn-tây ;
Nguyễn-hữu-Tư, thừa-phái hạng tư tại Bắc-ninh ;
Đặng - Tram, thừa - phái hạng tư tại Kiến-an ;
Ng văn- Thúc, thừa-phái hạng tư tại Hòa-bình ;
Ng - du - Cửu, thừa-phái hạng tư tại Hà-nam ;
Phạm-ngọc-Thiệu, thừa - phái hạng tư tại Bắc-kạn ;
Vũ quang Luyến,thừa-phái hạng tư tại Phú-thọ

22· Kỳ bổ thừa-phái hạng tư :

MM. Trần-xuân-Tiến, thừa-phái hạng năm tại Thái-nguyên ;
Ng xuân-Kiểm, thừa-phái hạng năm tại Thái-nguyên ;
Đỗ-trọng-Hàm, thừa-phái hạng năm tại Bắc-ninh ;
Ng- su - Mạnh, thừa-phái hạng năm tại Thái-bình ;
Lê-văn-Đinh, thừa - phái hạng năm tại Hưng-yên ;
Trương-huy-Ký, thừa-phái hạng năm tại Hòa-bình ;
Ng-đức-Nhượng,thừa-phái hạng năm tại Bắc-ninh ;
Nguyễn-huy-Môn,thừa-phái hạng năm tại Hà-nam ;
Ng-huy-Nguận, thừa-phái hạng năm tại Nam-định ;
Lê-xuân-Phương,thừa-phái hạng năm tại Hà-đông ;
Đỗ-hoành-Phát, thừa-phái hạng năm tại Hải-an ;
Vũ - Khoan, thừa - phái hạng năm tại Phú-thọ ;
Ng-duy-Chinh, thừa-phái hạng năm tại Thái-nguyên ;
Phạm-thế-Cửu, thừa-phái hạng năm tại Hà-nam ;
Đỗ-gia - Thái, thừa-phái hạng năm tại Phú-thọ ;
Kiều-chí-Thức, thừa-phái hạng năm tại Hà-đông ;
Ng-hữu-Thanh, thừa-phái hạng năm tại Bắc-giang ;
Phùng-hữu-Quỳnh, thừa - phái hạng năm tại Lạng-sơn ;
Ng-quỳnh-Tân, thừa-phái hạng năm tại Hà-đông ;
Lê- văn - Thân, thừa-phái hạng năm tại Bắc-ninh ;
Ng-văn-Đồng, thừa - phái hạng năm tại Kiến-an ;
Ng - du - Liên, thừa-phái hạng năm tại Hà-nam ;
Ng-đức-Long, thừa - phái hạng năm tại Lạng-sơn ;
Ng-đình-Tiến, thừa-phái hạng năm tại Bắc-ninh ;
Ng-đăng-Am, thừa - phái hạng năm tại Hà-đông ;
Trần-mạnh-Hừa,thừa-phái hạng năm tại Bắc-ninh ;
Nông-văn-Tài, thừa - phái hạng năm tại Lạng-sơn ;
Nguyễn-đức-Độ, thừa-phái hạng năm tại Hà-đông ;
Nguyễn-như-Gi, thừa-phái hạng năm tại Nam-định ;
Đặng-đình-Cẩu, thừa-phái hạng năm tại Bắc-ninh.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	21 độ
15 giờ	23 độ

Giá bạc.— Kể từ ngày 13 Décembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **9 $. 45.**

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 13 décembre 1923* : — 3·/. 51.90. — 3·/. Thứ trừ vốn dần 66. — 4·/. 1917 51.14. — 4 ·/. 1918 58,35. — 5·/. 1915-1916 70.10. — 5·/. 1920 85,65. — 6·/. 1920 82.90.

Hội-đồng chính-phủ. - Hội-đồng chính-phủ sáng hôm qua, hồi 9 giờ, lại họp tại nhà Hội-đồng tòa Đốc-lý để xét sổ dự-toán chung của Đông-pháp.

Sổ sinh từ giá thú. Quan Thống-sứ Bắc-kỳ đã thông tư cho các quan cai-trị đầu tỉnh rằng những làng nào đã cải-lương rồi thì đều sang năm tây này phải thi-hành lệ biên sổ sinh tử giá thú cả.

Cuộc đua ngựa. — Bản quán nhắc lại rằng đến chiều chủ-nhật 16 décembre, đúng 1 giờ 45 lại có cuộc đua ngựa.

Trong ngạch quan-lại An-nam. — Sang đầu năm tây này có bà quan lông-đốc, tuần-phủ và bố-chính tỉnh Sơn-tây, tuần-phủ và bố-chính tỉnh Bắc-ninh và Bắc-giang, vậy thì gần đến ngày ấy lại có nghị-định thuyên chuyển về các hàng quan tỉnh. Cứ như sổ ký bổ mà bản-báo đã đăng hôm qua thì sang đầu năm tây này quan án Nguyễn-huy-Tường tỉnh Hải-dương và quan án Lê-văn-Đinh tỉnh Hà-đông sẽ được lên tuần-phủ cả, nhưng chưa rõ là tỉnh nào.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường trú đã ngũ năm Bắc-đẩu hội-viên Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, nội-thương, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 5 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM CHỨNG : GIÁ 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 73, GIÁY nói số 236

Cuộc mở số giúp con Tây lai vô thừa nhận.

Đến chủ-nhật 16 décembre thì mở tại tòa Đốc-lý hồi 3 giờ chiều.

Vì không có bánh xe quay, dùng riêng về việc ấy cho nên phải theo như [illegible]

Một túi có một con zéro và bốn con số dấu (là 0, 1, 2, 3, 4) biên vào những hòn gỗ là hàng vạn ; bốn túi sau mỗi túi có một con zéro và 9 con số là hàng nghìn, hàng trăm, hàng chục và hàng unités. Nay giao lên trước rằng nếu 5 túi cùng ra con zéro một lúc thì 5 con zéro ấy là số 5 0.000.

Năm đứa trẻ con cầm 5 cái túi và mỗi đứa cùng rút ra một hòn số, kể từ tay phải đến tay trái chúng nó thành ra một số 5 con chữ số. Cứ thế mà rút mãi cho đến hết 71 giải mới thôi. Số ra đầu là giải lớn 2.00) đồng, số ra thứ hai và thứ ba là hai giải 1.000 đồng, rồi cứ lần lượt đến những giải bé. Những số đã lấy ở các túi ra thì sẽ dọc to lên và biên ngay vào hai tờ biên bản do hai ông kiểm-sát giữ, rồi lại biên lên bảng đen cho những người đến xem trông rõ :

Những số đã ở các túi ra rồi mà lại ra nữa, cùng những số về chưa bán hết (những số này sẽ có một số riêng do Hội-đồng kiểm trước khi mở số) thì sẽ xóa đi và rút ngay số khác thế vào.

Cái số biên số trúng giải, khi mở xong rồi sẽ có quan Đốc-lý là chánh Hội-đồng kiểm lại và ký tên rồi đến hôm 17 décembre thì sẽ đăng vào các báo Tây Nam.

Số ấy lại in làm nhiều bản gửi đi các tòa Đốc-lý và các tòa Sứ Bắc-kỳ và phía bắc Trung-kỳ để yết-thị các nơi. Ai có cần hỏi điều gì hoặc hỏi miệng hoặc viết giấy thì Hội-đồng sẵn lòng đáp lại cả.

Những người được giải cứ đem phiếu đến nhà Ngân-hàng Đông-dương thì ngân-hàng sẽ trả liền lại.

Những người trúng giải, nội trong thời hạn một năm một ngày, kể từ ngày 16 décembre 1923, phải lấy tiền về, quá hạn ấy mà tiền không đòi thì sẽ thành ra của hội.

71 giải được, nhắc lại như sau này :

Một giải lớn.	2.000 $
Hai giải 1.000 đồng là. . .	2.000
Ba giải 500 đồng là. . . .	1.500
Năm giải 100 đồng là. . . .	500
Hai mươi giải 50 đồng là. .	1.000
Bốn mươi giải 25 đồng là.	1.000
Cộng là 71 giải. . . .	8.000

Hội xin các nhà hãy còn những chân số vé đã bán rồi hoặc những vé chưa bán thì kíp đem lại trả tại phố Delorme Hanoi, chậm lắm là ngày thứ bảy 15 décembre 1923 nghĩa là trước hôm mở số.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẢN

soạn

Giá 0 $ 30 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0 $ 11

Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

Phường nhạc khô-xanh ở Hà-nội.

Những người thiếu-niên biết một thứ nhạc nào mà muốn đăng hoặc tái đăng làm lính kèn trong phường nhạc của trại khố xanh Hanoi thì cứ hỏi tại phòng giấy coi về việc lính khố xanh ở phủ Thống-sứ (Bureau de la section de la Garde Indigène).

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0 p.05

Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10

Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-lương) bọc vào hộp bằng kim, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

Ai muốn đi lính ở Thượng-hải.

Quan Thống-sứ vừa thông-tư cho các quan cai-trị đầu tỉnh, quan Đốc-lý Haiphong và quan Giám-binh ở Hanoi từ chu-tri sau này :

« Bản chức nhờ các ngài tìm ở trong qui hạt lấy những người tình nguyện làm lính cảnh-sát tại Thượng-hải theo như các thể lệ nói trong giấy dính sau đây.

Đến ngày 1er janvier thì các ngài trình bản chức rõ cái số người ứng mộ ở trong tỉnh ngài được bao nhiêu.

Đến ngày 15 janvier thì ở Hanoi sẽ tuyển tại nhất định.

[illegible]

Lương bổng mỗi tháng cấp cho lính cảnh-sát Annam như sau này :

Chức	Lương cũ	Lương mới
Đội	26 $ 00	29 $ 00
Cai	20 . 00	23 . 00
Bếp	16 . 00	19 . 00
Linh	15 . 00	18 . 00

Những người lương bổng từ 20 đồng trở xuống thì mỗi tháng được lĩnh thêm 1 đồng phụ cấp đồ ăn đất.

Ngoại những lương bổng ấy lại được thêm những khoản sau này : Cứ làm được ba năm thì mỗi tháng lại được thêm một đồng, nghĩa là mỗi khóa tái đăng ba năm thì được thêm 36 đồng.

Còn các tiền phụ cấp biết tiếng các nước thì được như sau này :

Tiếng Trung-hoa mỗi tháng.	1 $ 00
Tiếng Pháp —	1 . 00
Tiếng Pháp và chữ Pháp mỗi tháng	2 . 00

Những người có gia-quyến đông lại được phụ cấp nữa.

Phàm các binh lính và gia quyến đều được nhà ở, đèn thắp, củi sưởi và củi nấu bếp.

Mỗi tháng lại có những số tiền thưởng cấp cho những người lính nào chăm việc, trình báo được những việc vì cảnh; số tiền thưởng ấy sẽ tùy tiện mà cho nhiều hay ít, nhưng không bao giờ dưới số một đồng.

Lại tuyển tập cả lính đánh trống và lính thổi kèn mỗi tháng được thêm 1 hay là 2 đồng, tùy theo người lính mới tập hay là đã biết nghề rồi.

Những người nào muốn để dành tiền thì sẽ có những số trữ kim (livret de caisse d'épargne) và tiền ấy sẽ ký tại ngân hàng, tiền lãi được là 3 1 2 . (mỗi năm lãi 3 phân rưỡi).

Gia quyến lính mà bất hạnh có người chết tại Thượng-hải thì tiền làm ma, như linh xa,linh cữu, vân vân sẽ do thành-phố Thượng-hải chịu cả.

Cứ ba năm một lần, binh lính được phép nghỉ hai tháng (không kể thời giờ đi) tại Bắc-kỳ. Tiền lộ phí của binh lính và cả gia quyến lượt đi lượt về tiêu do Nhà-nước chịu cả.

Lại có một trường Pháp-Việt do hai ông giáo có bằng Thành-chung ở Bắc-kỳ dạy học, không phải mất tiền mà chỉ chuyên dạy con trai con gái lính cảnh-sát mà thôi.

Năm nay lại đặt ra những số học bổng cho con những người ấy, trẻ nào học khá thì được theo học tại trường Bảo-hộ Hanoi.

Sau nữa lính cảnh-sát Annam lại được hưu bổng cũng như ngạch lính khố-xanh ở Bắc-kỳ. Như vậy thì thành phố Thượng-hải sẽ nộp về công-quỹ Bắc-kỳ một số tiền ngang với một phần chia mười lương bổng của các binh lính.

Và việc giữ gìn tỏ giới thì Chánh-phủ chỉ trông cậy vào các hàng lính cảnh-sát Annam cùng với các hàng cảnh-sát Âu-tây và những người Pháp tình nguyện đến giúp mà thôi.

Bởi vậy cho sang Thượng-hải, nên kén những người cựu binh (khố đỏ hoặc khố xanh) đã quen kỷ-luật và võ bị cẩn nhà binh rồi.

Sau nữa những người ấy, hình thể phải lớn hơn những người trung thường nghĩa là ít ra cũng được 1 m. 60 và phải trẻ tuổi và mạnh mẽ.

Những nơi hại vệ-sinh. — Quan Đốc-lý Hanoi vừa ký tờ nghị-định sau này :

Mấy cái nhà trát vách và lá ra bằng ván ở ngõ Sầm-công của Mme Nghị-Cả tức Tín-xương ở hàng Giấy số 72, ban Hồi-đồng vệ-sinh Hanoi đã xét là những nhà bẩn thỉu không thể dùng ở được và có thể sinh ra những bệnh dịch và bệnh truyền-nhiễm, vậy nay phải cấm không cho người ở nữa và phải giỡ đi. Chủ nhà lại phải lấp đất đề cho những nước bẩn chảy vào những cống bít cạnh.

Chủ nhà phải đuổi ngay những người ở đó và kíp giỡ những nhà ấy đi.

Mấy việc đấu-giá. — Sáng thứ ba hồi 9 giờ, tại tòa ba phủ Thống-sứ đã đấu-giá mua các thực-phẩm về cỗi đun cho trường Bảo-hộ, trường Nữ lưu học-sinh Tây, Nữ lưu học-sinh ta và trường nam nữ Sư-phạm ở Hanoi trong năm 1924.

Việc thầu kết quả như sau này :

Các thứ gạo :

Gạo trắng hạng nhất

M. An-yêng bồ . 10$27 100 cân

Gạo nếp. 10 00

Các thứ gia-vị :

M. An-yêng bồ . . . . 28.728 $ 25

Củi :

M. An-yêng bồ . 0$94 100 cân

Củi nụ . . . 0 . 35 một liter

Bẩy nhiêu thứ M. An-yêng thầu được cả.

M. Sinh-lợi bồ 15.00 7$25 được thầu.

Rạp chớp bóng

FAMILY-CINÉMA

Phố hàng Buồm, Hanoi

Chương trình từ thứ tư 12 đến thứ sáu 14 décembre 1923

LA PRAIRIE ROUGE

5e et 6e Episodes

Tòa án Đại-hình. — Hôm qua mãi đến gần 6 giờ Tòa án Đại-hình mới xử xong việc án mạng ở Vientiane (Ai-lao) và tuyên án phạt tên Trần-văn-Hòa tức cai Hòa 15 năm khổ sai và tên Ng-văn-Nhã tức phó Nhã 7 năm khổ sai.

Hôm nay tòa án Đại-hình xử việc sau này :

Hôm 15 septembre 1923 là ngày tết Trung-thu có hai bọn rước sư-tử chơi ở phố Đường-cát Haiphong,mỗi bọn một con. Một bọn thì tên Ng-v-Đang tức Chung đứng đầu và một bọn thì tên Ng-v-Vượng đứng đầu ; mỗi tên cầm một cái cờ.

Tên Ng-văn-Đang xông vào chực cướp đầu sư tử của bọn kia cầm còn đánh tên Vượng một cái vào đầu và một cái vào cổ đau quá quay ngay ra đấy. Đến khi sổ Cầm được ủa đến khám thì thấy tên ấy đã chết rồi.

Quan thầy thuốc khám tên Vượng có hai vết thương : một thương ở dưới vỡ sọ và một thương ở dưới hàm răng dưới gần cổ đứt mạch máu.

Sáng hôm 26 septembre bắt được tên Đang hỏi thì nó chối không nhận lẽ gì cả và khai rằng hôm 20 đi ra Đồ-sơn,mãi đến chiều tối hôm 25 mới về, mà khi về đánh bài chơi ở nhà cho đến gần nửa đêm thì đi ngủ. Tên ấy có viện chứng, song những lời khai của chứng lại không đúng.

Tên Đang mới 18 tuổi trước làm bồi tàu chạy biển cho công-ty Hải-càng, song đã bị đuổi được 3 tháng rồi vẫn ở nhà ăn no mẹ rề lại hơm 20 septembre tên ấy bị thua cắm đao đâm một người có cho đi trọc nã đề xét nhưng chưa bắt được.

Tên phạm trước chưa can án lần nào. Tòa xét xong kết án phạt tên Ng-v Đang 5 năm tội đồ và 10 năm biệt xứ.

Người thu tiền cuộc sạch. M. Võ-v-Khôi là bàng giấy ở phố hàng Điếu trình rằng người thu tiền là Phạm-xuân-Long mạo chữ ấy mất 193 p. 70 là tiền *facture* đã trả rồi và 20 đôi giầy giá tất cả là 40 đồng rồi trốn đi mất.

(Xem tranh thứ ba, cột thứ hai)

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

• TONIQUE TONKINOIS •

Có tờ chứng-chỉ ban-khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lọ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri không thể không ai có thể lừa được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tên Nội-các phụng lời nhân phê rằng :

Chiếu nay đại được phẩm của MONTÈS gọi dang, có chỉ nên dùng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thế gửi cho qui được. phẩng chỉ-ứng đã tỏ thành-giả.

Khâm thử.

內閣奉 敕 欽 此 欽 遵 欽 差 欽 定 欽 賜 欽 命 欽 准 欽 頒 欽 封 欽 加 欽 用 欽 賞 欽 題 欽 依 欽 遵 欽 此 欽 遵 欽 差 欽 定 欽 賜 欽 命 欽 准 欽 頒 欽 封 欽 加 欽 用 欽 賞 欽 題 欽 依 欽 遵 欽 此

Trong kỳ Hội-chợ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội-chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc biệt về thứ rượu *Tonique Tonkinois* mỗi chai chỉ có **2$10**. Song giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.

Nay kính

Hiệu Bào-chế Ed. MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Dây tớ bất lương. M. Bùi-huy-Yên có nhờ bản-báo đăng giùm mấy câu sau này :

Tôi có nuôi một đứa ở gái độ 15, 16 tuổi mặt trái-xoan, ngăm ngăm đen với chị nó độ 18, 20 tuổi thấp bé da trắng bủng như người mới đẻ, có một đêm đồng lòng với nhau lấy của tôi sáu cái áo trốn đi mất, 3 cái dân ba, 1 cái trừu, 1 cái canh quế, 1 cái cà-vàng ; 3 cái đàn ông : 1 cái cầm-chầu, 1 cái xuyên Saigon, 1 cái ma-ga lốt nhiều lai-lộ giá 48 p

Vậy xin các ông các bà nào thấy chúng nó đem bán thì đừng mua, mà làm ơn bắt chúng nó cho tôi, xin hậu tạ.

Bùi-huy-Yên

Téléphoniste à la Rᵉᵉ Supᵉ

59 Rue Duvigneau Hanoi

Quan Đốc-tờ Bi-cơ-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí hư, các bệnh nốt thường, cảm và ngứa nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Giấy, số nhà 33, Hanoi dây nói 314.

Quan Đốc-tờ có cả nhà cho người ốm ăn đều cơm, ai cần lại bảo. 2062

CHĂN LAINE GRISE

Ngài nào muốn dùng hay buôn chăn laine grise, xin mời lại hiệu DEMANGE, Hanoi, vì hiệu ấy vừa mới nhận được ở tây sang giá rất hạ

Rộng 2ᵐ50 × 1ᵐ50 giá 2 p. 50 một.
» 2ᵐ60 × 1ᵐ60 » 2 p. 80 một.

3733

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Việc tài-chính của thành-phố. — Kỳ hội-đồng thành-phố ngày thứ hai 26 novembre, quan Đốc-lý đọc số dự-toán năm 1924 tạm định cho hội-đồng nghe như sau này :

Các khoản chi thu tất phải tới số.	6 0.000 $ 00
nghĩa là hơn năm 1923.	79.082 , 00
Vậy thì số chi thu năm 1923 chỉ tới số. .	520.918 , 00

Kỳ hội-đồng ngày thứ sáu 7 décembre vừa rồi, có bàn lại vấn-đề tài-chính rất kỹ càng các khoản chi-xuất đã hạn định như sau này :

Lương-bổng của các người làm việc. .	280.300 $ 00
Các công việc tu-tạo cho thành-nội . .	240.400 , 00
Việc thuốc thang và vệ-sinh	22 400 , 00
Tạp-vật.	50.900 , 00
Số tiền tiêu dùng bất thường	6.000 , 00
Tổng cộng là . .	60 .000 , 00

thì vừa đúng với số tiền thu vào, Hội-đồng duyệt y.

Nhà Cầm-đồ. Theo bản thống-kê của tiểu-hội-đồng trông coi nhà Cầm-đồ, thì số dự-toán năm 1924 tạm định là 22.000p. về các khoản chi thu, nghĩa là tăng hơn năm 1923 là 2000 p.

Chiếu số kế-toán ra xem, thì số tiền lãi còn được là 20.000p và số tiền bán những đồ cầm quá hạn là 2.000p; thế mà số tiền thường-lệ phải tiêu đi tất cả có 12.40 p. và số tiền chi dụng bất thường là 300p. Như vậy thì lãi đồng niên có thể ước tới 10 °/₀ ; thế mà nếu nào cũng tăng thêm lên một nửa nữa, nghĩa là 50.000 p. thì tiền lãi cũng tăng lên đến 12 °/₀.

* * *

Ta xem tình-hình nhà Cầm-đồ của chính-phủ nếu nào cũng có về phát-đạt, thế mà còn một điều không được phát-đạt, là không hiểu vì lẽ gì mà hội-đồng thành-phố lại thường ủy-thác việc quản-trị nhà Cầm-đồ cho Khách trú ! Bảo rằng người bản-xứ không đủ tư-cách chăng ? không đủ lín-dụng chăng ? Thiết-tưởng những điều đó chẳng cần phải dài dòng dẫn lẽ làm gì, hội-đồng thành-phố cứ xem ngay nhà Cầm-đồ tỉnh Nam-định thì đủ rõ, một tay người bản-xứ quản-trị cả đấy, thế sao cũng không hề có xảy ra chuyện gì !

Nhà cầm-đồ giao-dịch hàng ngày phần nhiều là với người bản-xứ, thế mà để cho Khách trú quản-trị, thì chẳng những có thiệt thòi riêng cho người bản-xứ, mà đối với người bản-xứ đến cầm cố, các chủ thường cư-xử cũng có phần khiếm-nhã lắm.

Ta mong rằng sang năm mới đây hội đồng thành-phố thử để người bản-xứ quản-trị nhà cầm-đồ một năm xem sao, việc này các ông hội-viên ta tưởng cũng nên tán-thành mới phải.

VIỆC KINH-ĐÔ

Sự chỉnh đốn việc Cai-trị ở các miền Man - dân ở Thượng - du Trung-kỳ. (tiếp theo). — *C. — Man nào tù trưởng nấy — Man nào quan nấy — Man nào luật phép nấy.*

— Chúng ta muốn trừ hết cái cớ không thân-phục của Man dân thì tưởng nên đặt ra cách tự trị trong từng Mán một :

Mán nào có tù trưởng nấy, Mán nào có quan nấy và Mán nào có luật pháp nấy. Lại phải làm sao cho những người lĩnh các chức dịch ấy chỉ có quyền hành chính-bị để dân Mọi phải phục ; còn khi trị phạt chớ dùng cách xuất nhập tội danh và chớ dùng sai lòn, hình luật. Nghĩa là tội thường thì đã có luật lệ của họ, đến như tội phản đối với ta thì phải trị cho nghiêm thiết, và tức thời chớ nên dung thứ. Những dân Mọi là về loài cỏ thói trọng dễ minh-ước, nên chi họ phục minh hay là không là do bởi lời minh-ước của minh với họ, « ngôn », « hành » chớ sai, việc xử đoán công bình chính trực, ăn ở phân minh rạch ròi, hoặc minh có đủ thế lực mà làm cho họ phải tùy tùng, hay là không ; nếu trong các điều ấy xử trí được hoàn-toàn thì sự tùng-phục của họ đối với minh hẳn có kết quả vậy.

Vậy thì khi cai-trị dân Mọi các ngài phải cho công-bình chính-trực, trung-hậu nhân-từ, mà chớ nên nhu nhược thì tự nhiên dân Mọi phải phục các ngài là người chủ-tể đích đáng vậy.

Còn về phần kiến cáo thì dân Mọi chưa văn minh, trí não chưa thông đạt đủ lý-lẽ, khi thấm sát thì chớ cần bằng họ có đủ tư cách giống dân văn minh được đâu. Vậy thì khi có sự gì kiện bọng thì Mán nào kiện với quan Mán ấy, mà nếu muốn chống án thì sẽ được đến tòa án Pháp mà tòa án Pháp cũng xử theo luật của Mán dân.

Thế thì các ngài nên tìm tòi và góp nhặt những cách xử đoán và thể lệ đã quen dùng của các Mán lớn như Mán Dạra, Bahnars, Pnongs, và biên chép lại cho thành một bộ luật cũng như ở Darlac có biên thành được bộ luật cho Mán Rhadé khi biên chép bộ luật ấy thì các ngài có thể theo thể-lệ và theo thời mà châm chước lần lần mới được.

Những phong-tục của mọi có lẽ điều ta không chịu được (như theo đời Phong-kiến mà bắt làm Mọi) nhưng ta phải từ cho hết những phong tục khó chịu ấy, nghĩa là dẹp yên sự cạnh tranh chiếm đất của Mán này với Mán khác, tức nhiên các phong tục khó chịu phải trừ hết, và các thói xấu cũng phải trừ.

Song có lệ luật, cũng không hiểu rõ rằng tánh tình phong tục của họ. Vậy các ngài phải biết cái lịch sự của Mọi cũng sự tìm nguồng đi-đoan của Mọi là thế nào, ấy mới là cái tuyệt-dẫn để thám sát cho thấu hiểu điều tâm-khảm của Man-dân đó vậy.

Phép chỉnh-trị chớ có cương đoán lắm, phải hòa hoãn mà điều-dình dẫn dắn, theo trình độ dân, phong tục nước, mới được hoàn-toàn. Giả như bảy ra một quyền số « sinh, tử, giá, thú » và thuế lệ điền thổ từ giáp giới Thừa-thiên cho đến Nam-kỳ thì sẽ thấy lắm chuyện khác nhau đều theo phong tục thể-lệ của họ cả : nào là chỗ này theo họ cha, chỗ khác theo họ mẹ ; bởi thế thì phép chỉnh-trị phải tùy theo phong tục thể-lệ của họ mà châm chước dần dần, dìu-dắt dần dần. *(Còn nữa).*

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Bán đấu giá quế. Như lời bản báo nói hôm no, sáng hôm 10 décembre tại tòa Sứ Thanh-hóa đã bán đấu giá những phiếu quế của tổng Trịnh-vân, châu Thường-xuân. Người đến mua đông lắm, mà giá quế năm nay rất cao, hàng nhất mỗi bó năm phiếu mà mua đến 263 p tính ra mỗi phiếu là 52 p. 60, hạng nhì đến hơn ba mươi đồng một phiếu, còn hạng ba 28 p. một phiếu.

Xưa nay chưa thấy cây quế nào mà đắt đến thế.

Còn quế của châu Lang-chánh, thì cũng đã thấy nói hôm nay đem bán đấu giá, thế mà chưa thấy đưa xuống.

Tháng cũ mật. — Sang tháng này trời mưa đêm rét, nhân hàng phố ai cũng chăn ấm đệm êm mà quân trộm đã thừa cơ vơ vét. Không mấy ngày là sở cảm không có người đến trình rằng mất cái này thì mất cái khác, có người luôn ba hôm mất hai lần trộm, chúng tự do đến nỗi bưng cả chậu cây cảnh ngoài sân, lấy cả khăn châu áo ngự đồ lúc thờ phụng trong điện, không còn kiêng nể gì cả, nhà nào có chó dữ thì phi chúng cho ăn bả, tải đinh đánh chết, có người phàn nàn rằng thấy chúng sục sào ở dưới bếp mà không dám kêu vì hàng xóm xa, nhà một vài vị chỗng cũng không làm gì được, đành phải tạm tuỳnh tỉnh như đừng trên bờ mà nhìn thuyền đắm. Các thấy phủ lít thì nghe chừng cũng sợ rét chẳng buồn đi, thỉnh thoảng được vài bác tuần đi kèn rống lên « có trộm đấy, ai có nhà đừng ngủ thức mà trông » hình như rao cho quân trộm biết để phòng bị trước. Còn phố xá thỉnh thoảng được ngọn đèn dầu nửa cháy nửa tắt, lập là tập tòe, giáp mặt không thấy nhau ; hễ nhà nào có mấu mặt thì chúng định cho kỳ được, chẳng tối nay tất tối mai, hễ vô ý ngủ quên là chúng vào vét nhẵn. Vậy tưởng các người có trách nhiệm tuần phòng nên để tâm đến, thì quân trộm mới bớt được. X.

(Xem trang thứ tư).

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 13 décembre 1923

KIM NHAM

Tích hát toàn chèo nhiều về lẳng lơ, lời thanh văn, hình mẽ dại, giọng khôi hài, toàn những đào kép đích đáng đóng trò.

(Hát thuộc lòng theo vở cũ)

Tối thứ sáu 14 décembre 1923

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

TIỀU ĐIÊU-THUYỀN

(Hát chèo)

Tích thứ hai :

KIM-NGỘT-TRUẬT SƠ TIỀN TRUNG-NGUYÊN

(Trẻ con diễn)

TỰ Ý MUỐN BÁN

Một miếng đất rộng 1305 m² có cái nhà một tầng, 3 salon mới chữa xong, và nhà bồi bếp, nhà để xe, vân vân. Số nhà 25, Boulevard Doudard de Lagrée, Hanoi.

Ai muốn mua xin mời lại chơi số nhà 37, Rue de la Citadelle, Hanoi để nói truyện.

3732 Kính-cáo.

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc kiến

Chủ nhân : DƯƠNG BÁ TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.

2095

XIN XEM CHO KỸ

Phàn nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng các bách dán bản-hiệu, đến khi đi mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài trông kỹ hãy đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ. ☜

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đứng-hẳn ba chuồng mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

ED. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

HỎI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYÊN, BỆNH HEN !

Ai mắc các bệnh ấy mà khó chữa, mà dạn tức, nên dùng thuốc Abyssinie Exiard bằng bột (REMÈDE d'ABYSSINIE EXIRARD en POUDRE) chỉ bệnh sẽ đỡ ngay. Bệt bực trong một cái điếu, hoặc trên một mảnh kim khí mà đốt, thì thứ cối khói thuốc, thì lập-tức đỡ ngay. Cứ thử mà xem, sẽ thấy kiến-hiệu là thường. Bắt thuốc quản Abyssinie Exiard (CIGARETTES d'ABYSSINIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái bằng quảo chung quanh hộp thuốc có in dán-hiệu sau này mới là thực hiệu :

Gửi bán tại | ĐÀNC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

HỘI-ĐỒNG-ICH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, ở phố Jauréguiery (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những số gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận số sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

T. M. GRENIER.

2094.

祥和裕 YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 268

Bán-hiệu có bán buôn các thứ các nhiều, hàng tốt nhiều tiền, hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng ta : Các hạng thuốc lá, rượu, bánh, quả, vân vân. cả hàng Saigon như Nhật, thơ, vân vân

Nay mới có dự các mới, lông thêm, nguyên đen cả mới mươn rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tiền, chỉ không bán lẻ có khách gần đi các tỉnh, ai hàng xin nguyên không thể nói được.

Quí khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.

Cần-bạch

2010 YU-WO-TSEONG

Số 9

BÌNH SƠN LĂNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ như ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » tập lấu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-BỈ-MỤC dịch thuật

Khi *Ấn-văn-vật* đi khỏi rồi, người lão-bộc liền đem lễ-vật đưa vào *Ngọc-xích-lâu*, chẳng may bấy giờ tiểu-thư lại vào nhà trong thăm bà *La* phu-nhân, chứ không có ở trên lầu. Người lão-bộc đem lễ-vật và lụa quạt giao cho đứa nữ-tỳ, dặn phải bẩm với tiểu-thư.

Ai ngờ đứa nữ-tỳ đem để ở trong nhà bếp, khi *Sơn* tiểu-thư ra, nó lại bận việc quên mất, không đem đệ trình. Đến kỳ các người lại lĩnh thơ, người nào cũng đều có cả, chỉ một mình *Ấn-văn-vật* thì chẳng thấy lụa và quạt ở đâu.

Ấn-văn-vật liền hoảng-hốt mà bỏi rằng :

— Ô hay ! sao lại không có của tôi ?

Người lão-bộc vội vàng chạy đến *Ngọc-xích-lâu* để hỏi thì tìm đâu cũng không thấy, chắt đắc đi lại ra báo *Ấn-văn-vật* rằng :

Bức lụa và chiếc quạt của tiên-sinh, hôm trước tôi bận việc quá, không biết để ở chỗ nào, bây giờ tìm mãi chưa thấy, âu là tiên-sinh tẫy về, rồi ngày mai lại đến lấy vậy.

Ấn-văn-vật nghe nói, nổi giận mà rằng :

— Nhà ngươi chờ cậy là người nhà quan thượng thư mà khinh ta đâu, nhà ta thuở xưa cũng đã từng làm quan thượng thư rồi ! Cớ sao mọi người đều có mà của ta lại tìm mãi không thấy ? nhà ngươi cứ vào nói : nếu tiểu-thư có định cho thì viết ngay đi, nhược-bằng không cho thì xin đem nguyên-vật mà giao trả ta vậy,

Người lão-bộc thấy *Ấn-văn-vật* nổi giận to tiếng như vậy, sợ động đến tai quan *Sơn* thượng-thư, mới sẽ bảo rằng :

— Tiên-sinh chớ nóng-nảy, để tôi lại đi tìm một lượt nữa.

Người lão-bộc vừa quay mình đi thì *Ấn công-tử* theo chân vào đến dưới lầu, trông thấy bên tường có một tờ cáo-thị rằng : « Trên lầu này để cung nghênh thư, là một nhà sách riêng của tái-nữ, cấm người ngoài không ai được đến dây non-đem. Hễ ai dám trái mệnh thì sẽ tâu trình thiên-tử trị tội. »

Ấn-văn-vật khi theo vào đến đây, vẫn định để mỉa-mai bà-hoa mấy câu, đến khi trông thấy tờ cáo-thị, nín lặng không dám nói câu gì nữa, chỉ rón-rén đứng ở dưới lầu nghe trộm mà thôi.

Ấn-văn-vật nghe tiếng người lão-bộc hỏi rằng : « Bức lụa và chiếc quạt của *Ấn công-tử ở Giang-tây* để tìm thấy chư ? » Đứa nữ-tỳ ở trên lầu đáp rằng : « Đã tìm thấy rồi ! »

Người lão-bộc lại nói : « Nếu đã tìm thấy thì bảm xin tiểu-thư viết ngay cho, *Ấn* công-tử đứng đợi ở dưới lầu đó ! »

Hồi lâu, lại nghe tiếng trên lầu truyền bảo người lão-bộc rằng : « Cứ mời *Ấn* công-tử đợi đấy một chút, tiểu-thư sẽ viết ngay cho ». *Ấn-văn-vật* nghe nói, trong lòng vui xướng, mới không nói gì nữa, chỉ đi đi lại lại, chờ đợi ở dưới lầu.

Lại nói chuyện *Sơn* tiểu-thư ở trên lầu nhận được bức lụa và chiếc quạt, lại thấy có một tờ giấy viết mấy chữ như sau này « Tôi là *trưởng-tôn quan Ấn thượng-thư ở Giang tây*. tên gọi *Ấn-văn-vật*, tiểu-tự là *Nghiêu-minh* mới được tuyển bổ tri-phủ, Chính-sự văn-chương, xưa nay đã nhiều người kiến trọng, nay xin đại-bút tán-tụng cho ».

Sơn tiểu-thư xem xong, tủm-tỉm cười mà rằng :

— Chẳng hay người thế nào mà dám tự xưng là tay chính-trị văn-chương như thế nay !

Sơn tiểu-thư nghe nói *Ấn công-tử* đứng đợi ở dưới lầu, sẽ rón rén đi ra chỗ cửa sổ dòm xuống xem người thế nào thì thấy công-tử đầu đội khăn xếp, mình mặc áo rộng, đang nghễ nghiêng nghẻ ngửa và lượn đi lượn lại ở dưới lầu.

Sơn tiểu-thư nhìn kỹ thì thấy *Ấn-văn-vật* trột một mắt và khiễng một chân, mới ngẫm-nghĩ cười thầm mà rằng :

— Người thế mà cũng dám khoe khoang !

Nói xong, liền quay vào cầm bút viết xuống bức lụa và chiếc quạt rồi gọi nữ-tỳ trao cho người lão-bộc đem xuống trả *Ấn-văn-vật*, *Ấn-văn-vật* mở xem, dẫu không hiểu hết ý tứ trong thơ, nhưng thấy chữ viết như rồng bay rắn lượn thì hớn hở vui cười, hai bu lần cảm ơn, rồi tạ lui ra.

Ấn-văn-vật bỉ-bửng đem lụa và quạt về đến nhà trọ, lại mở ra xem, thấy có nhiều chữ thảo không đọc được, nhưng may có hai ông môn-khách hiểu lối chữ thảo, mới đọc cho *Ấn-văn-vật* nghe. Trong cái quạt có 4 câu thơ và trong bức lụa có một đôi câu đối.

Ấn-văn-vật nghe xong, tươi cười mừng-rỡ mà rằng :

— Bài thơ trong cái quạt kia có chữ « *Tam-thai* », chữ « *Đông-các* » tức là tán tôi con nhà quan thượng-thư tể-tướng ; chữ « *Ngũ-mã* » chữ, « *Hoàng-đường* », tức là tán tôi mới được tuyển bổ tri-phủ. Còn đôi câu đối ở trong bức lụa có chữ « *Đoạn-ngưu* », chữ « *Bát-vân* » đều là tán cái tài-năng công-nghiệp của tôi đó. Trong lòng tôi muốn những thế nào thì nàng tả được đúng cả. nàng thật xứng-đáng là một bậc tài-nữ !

Hai ông môn-khách thấy *Ấn-văn-vật* vui-mừng, cũng tâm-đắc ngợi-khen. *Ấn-văn-vật* thấy các người ngợi khen, lại càng thích chí, sai người đem bức lụa bồi thành tấm tranh, giữ-gìn trân-trọng, gặp ai cũng đem ra để khoe-khoang.

Độ hơn một tháng nữa, *Ấn-văn-vật* được bổ đi tri-phủ *Tăng-giang*, các bạn hữu đến mừng. *Ấn-văn-vật* đãi tiệc đã khoản-đãi. Khi uống rượu đã hơi ngà ngà say, *Ấn-văn-vật* không thể nhịn được, lại đem bức lụa và chiếc quạt ra để phô với các bạn-hữu.

Các bạn-hữu xem xong, người thì khen thơ hay, người thì khen câu đối hay, người thì khen chữ tốt, người thì khen lời văn như vẻ sa quan phủ *Ấn-văn-vật*. Ai nấy đều đua nhau mà tán-tụng ngợi khen.

Bấy giờ có một nhà văn-xi tên gọi *Tống-tín* tên hiệu là *Tỉ-thành*, vẫn thường hay làm mấy bài thơ lăng-nhăng, đi lại bón-xe trong các nhà tấn-thân phú-quí. Hôm ấy *Tống-tín* cũng đến dự tiệc, thấy mọi người tán-tụng, chỉ ngồi tủm-tỉm cười.

Ấn-văn-vật thấy vật, có ý nghi ngờ liền hỏi :

Đại huynh cười như thế, hoặc-giả trong bài văn này có chỗ nào không hay chăng ?

Tống-tín nói :

— Nào có chỗ nào không hay đâu

Ấn-văn-vật nói ;

— Đã không có chỗ nào không hay thì cớ sao lại tủm-tỉm cười ? thế thì tất có duyên cớ chi đây !

Tống-tín nói :

Chẳng có duyên cớ chi cả, nhưng thiết-tưởng tiên-sinh chớ nên qui-báu như thế.

(Còn nữa)

QUẢNG BÌNH

Một cửa hàng mới. — Trong vòng một năm nay, việc buôn bán hàng tạp-hóa xem ra có phần thịnh-vượng lắm, các nhà thương-mại thu-lợi cũng được nhiều.

Thương-nghiệp bản hạt mà được có cái hiện-tình như thế, là do công việc làm đường xe lửa, công tác mở mang ra nhiều, nhân-dân cư tụ thêm đông, hàng hóa bán càng chạy.

Gần đây các cửa hàng tạp hóa đã thấy chỉnh-đốn lại, xem cũng có bề thế hơn trước nhiều.

Nay thêm một cửa hàng nữa, người Bắc chủ trương. Cửa hàng mới mở, khách mua cũng đông.

Trong thành-phố mà được nhiều cửa hàng, thì việc buôn bán thế tất phải có cạnh-tranh; mà có cạnh-tranh mới có tấn-bộ; và lại khách mua hàng mới khỏi chịu những nỗi thiệt thòi.

AI MÀ DÙNG THUỐC HƯƠN của ông Lương-y DEHAUT mà XỔ CỨ ĂN và an dưỡng trong phòng. Thuốc hươn này dễ uống lắm và đã mau xổ lại xổ rất êm thấm.

Bán tại Nhà ông Lương-y DEHAUT, 140, Faubg. St-Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chí ngốt 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm Hanoi, giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Chuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thỏa khả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LUONG-VO-SUNE
Chủ-hiệu Đông-xương-Long
Đại cơ-khí-xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

BÁN ĐỒN ĐIỀN

Một cái đồn-điền rộng 650 mẫu tây muốn bán.

Hỏi tại số 54, Phố Strasbourg, Haiphong. 3726

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110
HANOI

Bản-hiệu chuyên nghề ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, hằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.

Dù khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản-hiệu cũng viện theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi. 3665

TONG-YUNE TAI

VING-KY SUCCESSEUR

49, Phố hàng Ngang, 49
HANOI

Bản-hiệu bán đủ các thức đồ chang sắc bằng vàng, bạc, đồng hồ, kính đeo mắt.

Quý-khách ở xa xin gửi cách lĩnh-hóa giao-nhận, thư từ xin trả lời ngay.

3733 VING-KY

TRONG KỲ HỘI-CHỢ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội-chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc-biệt về thứ rượu TONIQUE TONKINOIS *mỗi chai chỉ có 2$10 — Sống giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.*

Nay kính
Hiệu Bào-chế Ed. MONTÈS
54, Phố Trạng-tiền, Hanoi

KIM-CƯƠNG XIỂM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIỂM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : **Hiệu NAM-THỊNH**
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

河內海防

正號金獅泰名茶子

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là **KIM-THÁI** số nhà **140, ở phố Khách**, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, đã được nhiều quý-khách ngợi khen các của bản-hiệu thật là bảo hạng, uống rất thơm, vì bản hiệu được nhiều quý-khách có lòng tin đến mua nhiều cho.

Vậy bản-hiệu mở thêm một hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3, để tiện cho Quý-khách lại mua, và nhân buổi đầu bán ở Hanoi, bản-hiệu có tặng thêm trong một tháng kể từ ngày 10 tháng 10 ta, các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến hiệu mua từ 1 gói 2 lạng trở lên thì bản-hiệu xin tặng riêng một gói chè rất quí ở bản-hiệu để đa tạ các ngài đã có lòng nhiệt-thành với bản-hiệu, sau này xin quý-khách có mua chè, nên nhận kỹ các hiệu chè của bản-hiệu như sau này :

KIM-THÁI hiệu sư-tử ; **CÔNG-THÁI** hiệu kỳ-lân và **LÂM-MẬU**, tam-hỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Xin nhận cho kỹ, kẻo mua lầm chè hiệu khác thì sẽ sai như lời bản-hiệu đã nói ở trên, các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI
Haiphong, phố Khách, số 140 — Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

代行年本
雖是貨聽
貴衛真國
客當信在
光三家商
顧號連防
請就近華
認利駐入
自便名街
指購今壹
子君再百
嘗採購四
茶買支十
屬各店號
號年在隨
省河海便

Bình-phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu ấy làm cho người ta được trăng-kiện.

Người ốm mới khỏi nếu thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Bốc-Tờ Thầy-Thuốc) cùng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng bảo nên nống rượu vang.

BẢN HÀNG BẢN QUỐC ôi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn, thì đừng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX: mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề buôn rượu vang thôi.

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gửi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 3662

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ 酌補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bảo-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晌合吉啦沒嘴國歌咬補

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
3099 *31, phố Trạng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả thùng ngâm nước để sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :
Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yênnan là ông Hock-Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110. 3665

Ở đâu bán thuốc-lào ngon mà hạ-giá ??

Bản-hiệu chuyên-nghiệm về nghề thuốc-lào đã lâu năm, đâu đâu cũng từng biết tiếng.
Kén toàn thuốc ngon, em-giọng, không sóc mà lại thơm-tho!
Gởi hàng đi khắp mọi nơi lắng cách giao-ngân lĩnh-hóa.

KÍNH-CÁO
Đại-lý hiệu Hoành-Phát
LY-SENG-BAO
42, Phố Hàng Bồ, Hanoi, 3662

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING,
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.

Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,
Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING
Bijoutier,
41, Rue de la Soie, 41
HANOI

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

Xin mời quý-khách đến thăm gian hàng của bản-hiệu ở Hội-Chợ Hà-nội.

GIAN SỐ 13 — GIÃY A

Quý-khách đến xem đó sẽ thấy bầy các thứ thuốc chế một cách cẩn-thận nên tốt hơn hết các thứ thuốc khác về loại ấy.

Quý-khách sẽ thấy các bộ đồ bào-chế dùng để đem đi hộ thân ở các nơi xa xôi hẻo lánh, các khí-dụng dùng trong việc mổ-trích, các thứ chai lọ dùng trong các viện thí-nghiệm.

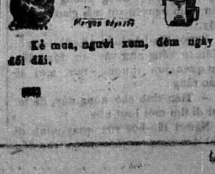
Có cả sách cách-trí, để kính tặng quý-khách, xin quý-khách hỏi lấy để xem cho tiện.

Trong vòng kỳ Hội-chợ này, quí-khách nào, khi đến mua hàng mà có đem theo một cái bông mua hàng do gian số 13, giãy A của bản-hiệu biếu, thì xin tính rút giá hàng xuống 5 phần trăm (5 %).

Hiệu Bào chế CHASSAGNE
59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Houg-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thứ đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các quí-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luận đãi đãi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA, Bijoutier
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)